

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Бюджетування суб'єктів підприємництва»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Харків, ХНАДУ 2020

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Бюджетування суб'єктів підприємництва»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № ____ від _____

Харків, ХНАДУ 2020

Укладачі: доц. Онісіфорова В.Ю.

Кафедра економіки і підприємництва

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Бюджетування суб'єктів підприємництва» належить до циклу вибіркових дисциплін економічної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

В умовах сучасної ринкової економіки все більшого значення набувають питання прибутковості та ефективності функціонування підприємства та коштів, що в нього інвестовані. Відповідно майбутній фахівець з управління підприємством повинен володіти усім спектром знань стосовно поточного аналізу діяльності підприємства, її планування, контролю та виявлення резервів підвищення прибутковості.

Метою викладання дисципліни є підготовка фахівців до виконання професійних обов'язків в галузі управління підприємством; засвоєння та формування знань фахівців щодо системного оцінювання діяльності підприємств, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Предметом навчальної дисципліни є виробнича і фінансово-господарська діяльність підприємства, методики економічного аналізу із застосуванням математичних та статистичних прийомів.

1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Теоретична частина контрольної роботи складається з двох запитань відповідно до змісту навчального курсу. Відповіді на запитання виконуються у вигляді текстового документу. Обсяг відповідей – до 5 сторінок комп'ютерного тексту по кожному.

Порядковий номер контрольних запитань обирається відповідно до останніх двох цифр номеру залікової книжки студента. Вибір першого питання виконується за допомогою таблиці 1.1, другого питання – таблиці 1.2.

Таблиця 1.1 – **Порядковий номер першого контрольного запитання**

Перед остання цифра	Остання цифра номеру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
4	41	42	43	44	45	1	2	3	4	5
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
6	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
7	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
8	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 1.2 – **Порядковий номер другого контрольного запитання**

Остання цифра	Передостання цифра номеру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
0	23	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	11	46	13	14	15	16	17	18	19	20
2	21	22	38	24	25	26	27	28	29	30
3	31	32	33	56	35	36	37	38	39	40
4	41	42	43	44	1	2	3	4	5	6
5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
6	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
7	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
9	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ.

1. Сутність та значення бюджету підприємства.
2. Сутність, етапи, методи, складові бюджетного планування на підприємстві.
3. Сутність фінансового планування і прогнозування.
4. Бюджет як економічна категорія.
5. Класифікація бюджетів підприємств.
6. Нормативні засади розроблення бюджетів.
7. Роль бюджетування у прийнятті управлінських та фінансових рішень.
8. Бюджетний період. Бюджетний цикл.
9. Переваги і проблеми впровадження бюджетування.
10. Інфраструктура бюджетного процесу.
11. Алгоритм розробки методичних основ бюджетування.
12. Автоматизація бюджетування на підприємстві.
13. Основи управління за центрами відповідальності.
14. Формування бюджетної системи на підприємстві.
15. Особливості бюджетного процесу у виробництві.
15. Бюджетна організація.
16. Формування центрів фінансової відповідальності підприємства.
17. Напрями фінансової роботи на підприємстві.
18. Бюджетна структура підприємства.
19. Статті бюджетів, джерела надходжень та витрат.
20. Розробка структури бюджетних статей та схеми послідовності формування функціональних бюджетів.
21. Визначення переліку бюджетів, що складаються.
22. Структура зведеного бюджету виробничого підприємства.
23. Типи бюджетів по ступеню тривалості.
24. Поточне і стратегічне бюджетування в промисловості.
25. Операційні бюджети: їх види та особливості.
25. Формування зведеного бюджету доходів і витрат.
26. Види фінансових бюджетів та принципи їх побудови.
27. Організація фінансової роботи з виконання бюджетів.
28. Основні аспекти формування операційних бюджетів.

29. Бюджет продажів та бюджет виробництва.
30. Бюджет прямих витрат на матеріали.
31. Бюджет прямих витрат на оплату праці.
32. Бюджет амортизаційних відрахувань.
33. Бюджет витрат на збут та бюджет управлінських (загальноцехових) витрат.
34. Бюджет податкових платежів.
35. Бюджет витрат по фінансовій діяльності.
36. Структурування та консолідування бюджетів підприємства.
37. Бюджет руху грошових коштів.
38. Прогноз балансу активів і пасивів.
39. Врахування ризиків при розробленні бюджетів.
40. Загальні положення щодо здійснення бюджетного контролювання та регулювання на підприємстві.
41. Бюджетний контроль: об'єкти, суб'єкти, предмети, інструменти бюджетного контролю.
42. Принципи і методи бюджетного контролю.
43. Аналіз відхилень фактичних показників від бюджетних.
44. Причини та фактори, що впливають на відхилення показників.
45. Причини невиконання бюджетів.

Відповіді на контрольні запитання повинні бути розгорнутими, мати практичні приклади та містити інформацію про перспективні напрямки розвитку проблеми. В кінці роботи повинен бути список використаної літератури.

2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Індивідуальний варіант вихідних даних визначається шляхом корегування даних базового варіанту (окрім показників з відміткою *) відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки наступним чином:

- визначається корегуючий коефіцієнт:

$$K_k = 1 + \frac{ij}{100}, \quad (2.1)$$

де i – передостання цифра номеру залікової книжки;
 j – остання цифра номеру залікової книжки студента.

- визначається індивідуальний варіант значення показника:

$$P_{\text{інд}} = P_{\text{баз}} \cdot K_k, \quad (2.2)$$

де $P_{\text{баз}}$ – базове значення відповідного показника.

Задача 1

Складіть графік надходження грошових коштів від покупців у другому кварталі, якщо відома наступна інформація:

- дебіторська заборгованість станом на 01.04 складає 65000 грн.;

- прогнозні щомісячні обсяги дебіторської заборгованості 150000 грн.

Умови розрахунків з покупцями за реалізовану продукцію:

- кошти, що поступають у місяці продажу – 65*%;

- кошти, що поступають у наступному місяці – 30*%;

- не поступають протягом аналізованого періоду (прострочена дебіторська заборгованість) – 5*%.

Задача 2

Складіть бюджет виробництва на другий квартал року, якщо відома наступна інформація:

- запланований щомісячний обсяг продажу - 10000 од. продукції;

- залишки запасів готової продукції станом на 01.04 становлять 2500 од.;

- керівництво підприємства вважає, що щомісячні кінцеві залишки готової продукції на складі повинні складати 7*% від обсягу продажів на наступний місяць.

Задача 3

Складіть бюджет закупівель сировини та матеріалів на другий квартал року, якщо відома наступна інформація:

- запланований щомісячний обсяг виробництва – 15000 од. продукції;

- норма витрати основної сировини складає 0,35 кг/од.;

- вартість основної сировини складає 15000 грн./т;

- залишки основної сировини на складі станом на 01.04 складають 3,2 т.;

- керівництво підприємства вважає, що на кінець кожного місяця воно повинне мати складські залишки сировини в обсязі 20*% від потреб наступного місяця.

Задача 4

Складіть графік погашення кредиторської заборгованості за отримані матеріали на другий квартал року, якщо відома наступна інформація:

- кредиторська заборгованість станом на 01.04 складає 45000 грн.;

- прогнозні щомісячні обсяги кредиторської заборгованості 80000 грн. зі зростанням на 10% щомісяця.

Оплата закупівель виконується наступним чином:

- оплачується в місяць закупівлі – 70* %;

- кредиторська заборгованість за сировину, що погашається в наступному місяці – 30*%.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базова література

1.1. Березівський П. С. Планування діяльності підприємств : навч. посіб. для студ. вузів / П. С. Березівський, Н. І. Михалюк, Л. Я. Балаш. - Львів : Новий Світ-2000, 2017. - 617 с.

1.2. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. вузів / Н. М. Яркіна. - К.: Ліра-К, 2015. - 498 с.

1.3. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. для студ. вузів / Ш. В. Гой, Т. П. Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельн. нац. ун-т. - К. : Центр учб. л-ри, 2016. - 368 с.

1.4. Фінанси підприємств : практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярка. - Суми : Унів. кн., 2016. - 285 с.

1.5. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вузів / [І. А. Дмитрієв, Т. В. Деділова, І. М. Кирчата та ін.] ; М-во освіти і науки України, ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2013. - 232 с.

2. Допоміжна література

2.1. Білик М.Д. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання / М.Д. Білик. – К.: КНЕУ, 2013. – 689 с.

2.2. [Давидович І. Є.](#) Контролінг : навчальний посібник / [І. Є. Давидович](#) . – Київ : ЦУЛ, 2018 . – 548 с.

2.3. Крикун О.О. Бюджетування: збірник тестових та практичних завдань / О.О. Крикун. – Х.: Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. – 238с.

2.4. [Кузьмін, Олег Євгенович.](#) Бюджетування на підприємстві : навчальний посібник для вузів / [О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник](#) . – Київ : Кондор, 2018 . – 311 с.

2.5. Панков В. А. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства : навчальний посібник для вузів / [В. А. Панков, С. Я. Слецьких, Н. М. Михайличенко](#) . – Київ : ЦУЛ, 2017 . – 109 с.

3. Інформаційні ресурси

3.1 Онісіфорова В.Ю. Тестові завдання по дисципліні «Бюджетування суб'єктів підприємництва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://files.khadi.kharkov.ua>.

3.2 Онісіфорова В.Ю. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Бюджетування суб'єктів підприємництва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua>.

3.3 Онісіфорова В.Ю. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Бюджетування суб'єктів підприємництва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua>.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Бюджетування суб'єктів підприємництва»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Укладач: доцент Онісіфорова Валентина Юріївна

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Шевченко І.Ю.

Підп. до друк. №	Формат 60×80	1/16 Бум. Тип
Друк офсетний	Ум. др. л.	Нав - вид. л.
Тираж екз.		Ціна договірна
Зак. №		

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Ярослава Мудрого, 25

Підготовлено у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті